

22-24 Eylül 2002
İstanbul - Türkiye

6. Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu

Risale-i Nur Işığında Küreselleşme ve Ahlâk

22-24 Eylül 2002
İstanbul - Türkiye

6. Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu

Risale-i Nur Işığında Küreselleşme ve Ahlâk

Danışman:
Prof. Dr. Faris Kaya

Editör:
Abdullah Albayrak

Tashih:
Orhan Güler

Mizanpaj:
Ömer Demirtaş

Kapak:
Mesut Sarı

Üretim Sorumlusu:
Ali Osman Macit

ISBN: 975-269-020-3

Baskı: Temmuz-2004

Baskı-Cilt:
Nesil Matbaacılık
Sanayi Cd. Bilge Sk. No: 2
34196 Yenibosna / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25 pbx

NESİL YAYINLARI

Sanayi Cd. Bilge Sk. No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25 pbx
Faks: (0212) 551 26 59

İnternet: www.nesil.com.tr
e-posta: nesil@nesilyayinlari.com

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak Nesil Basım Yayın'a aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

Risale-i Nur Düşüncesinde Küreselleşme Ahlâkı

Dr. Musa İsmail El-Basit*

Takdim

Allah’a hamd, Resûlullah’a salât ve selam olsun!

Küreselleşme nedir? Onu başka sistemlerden ayıran ahlâkı nedir? Küreselleşmenin İslam’daki alternatifi nedir? Küreselleşme ve İslam ahlâkı birbiriyle uyur mu? İşte bu araştırmamız boyunca bunlara değineceğiz. Yüce Allah’tan bizi dosdoğru yola iletmesini dilerim.

“KÜRESELLEŞME” KAVRAMI

“Küreselleşme” yeni bir kavram olup insanları vatansız ve kimliksiz bırakarak Batı medeniyeti ve egemenliğini sağlamak amacıyla Amerikan örneğini temel alan bir kavramdır. Küreselleşme; “dünya düzeninde etken rol oynayan güçlerin yönettiği Batılı, kapitalist ve liberalist örneğin üç boyutu olan siyaset, ekonomi ve kültürle birlikte değerlerini, davranış şekillerini, politikalarını ve anlayışlarını yayarak kullanıma açma operasyonu” olarak bilinmektedir.

Küreselleşmede, dar olan yerel ve ulusal alandan evrensel alana geçme ve dünya devletine ulaşmak için ulusal devleti aşma olgusu vardır. Bunun gerçekleşmesine yardım eden ve hızlandıran şeylerden biri de teknoloji, teorik ve uygulamalı bilim devrimi, ulaşımındaki coğrafi engellerin aşılması, hatta sanki dünyanın kişinin önüne gelmiş olması ve onun gözünde küçük bir köy haline gelmesidir.

* Dr. Musa İsmail El-Basit: 1955 yılında Kudüs’te doğmuştur. Kudüs Üniversitesi Dava Fakültesinde hadis ilimleri öğretim üyesidir. Aynı zamanda Ümmul-Fahm’daki Dava ve İslami İlimler Fakültesinin dekanlığını yürütüyor. Yayımlanmış çok sayıda ilmi eseri vardır.

Küreselleşmenin tarihte belirgin kökleri bulunmaktadır. Küreselleşmenin bu çağın ürünü olduğu söylenemez. Bilakis evrensel eğilim eskiden beri vardı ve insanın zihnini kurcalıyordu. Ancak bugün gördüğümüz küreselleşme olgusunun yayılması, sürükleyici bir akım ve ekonomik, siyasal ve kültürel temelleri olan hedefleyici bir ekol olarak algılanması olayı ancak soğuk savaş döneminin sona ermesinden sonra yayılmaya başlamış, propagandası yapılmış ve benimsenmiştir.

Öncelikle iyilik, fayda ve yardımlaşmayı hedefleyen “evrensellik” ile egemenlik ve güçlerin zayıflara musallat olmasıyla ilgili bir kavram olan “küreselleşme” arasında bir ayrım yapmamız gerekiyor. Evet, kuşkusuz küreselleşme veya dilerseniz adına “Amerikanlaştırma” deyin, tedrici olmaksızın zorla da olsa işin evrenselliğini gerçekleştirme anlamına gelmektedir. Küreselleşme, Batılı olan veya daha özel anlamda Amerikalı olan her şeyi dünya ölçeğinde benimsetip özümsetme olayıdır. Küreselleşme, küresel sözleşmelerin (mal, ticaret ve bilginin) dinamik, serbest ve hızlı hareketi demektir. Yine küreselleşme, Araplar ve Küreselleşme Konseyinin tanımladığı gibi “insanların, bilgilerin, ticari ve diğer malların ve fikirlerin bütün yerkürede değişik devletler arasında hareket kolaylığı anlamına gelmektedir. Hiç kimsenin kendisini bunun dışında tutması veya etkilerinden uzak kalması mümkün değildir.”¹

KÜRESELLEŞME AHLÂKI

Küreselleşme, kuşkusuz, sınırları ve kayıtları aşmakta ve bunlara dair hiçbir şeyi tanımamaktadır. Küreselleşme, başkasının bize intikalini ve ondaki şeyin evrenselliğini anlatmaktadır. Bu, sahte çağdaş bir örtü altında bütünsel bir köleleştirmeden ibarettir. Bütün bunlar kişisel kimliğin kaybolmasını içinde barındırmaktadır.

Küreselleşme, toplumu güçlünün, galibin zihniyetine ve Batılı yapıya uygun olarak kalıba dökmek üzere bütün evlere ve bütün ailelere girmiştir. Böylece Batılı damga taşıyan toplumsal davranışlara sınıksız tutunmak, yenilik haline gelmiştir. Kadın ve erkeğin cinsel özgürlüğü, kadının topluluk içinde yaşaması ve kürtaj hakkı gibi şeyler ailenin ve buradan da Müslüman toplumun yıkılmasına neden olurlar.

KÜRESELLEŞMENİN DESPOTLUĞU

Küreselleşme ahlâkı, firavunluk ahlâkıdır. Zulüm, despotluk, köleleştirme ve ötekini köle yapma, en açık şekliyle onda ortaya çıkar. Bütün bunların kaynağı, küfür ve dinsizliktir. Said Nursî, Batılı akılcılığın, insanlığı güden ve bugün bulunduğu yere getiren sistemin bu yönüne hitap ederek şöyle demiştir:

“Ey ikinci Avrupa! Sen sağ eline saptırıcı ve hasta olan felsefeyi, sol eline ise zararlı ve sefih medeniyeti aldın. Sonra da insanın bu ikisiyle mutlu olacağını iddia ediyorsun. İki elin de felç olmadı mı? ...Ey küfrü yaygınlaştıran inkârın pro-

¹ Fethi Yeken, *el-Avleme ve Müstakbelü'l-Alemi'l-İslami*, s. 23.

pagandasını yapan habis ruh! Acaba insanın sadece büyük bir servete malik olmakla ve aldatici, zahir bir ziynet içinde bulunmakla mutlu olması mümkün müdür? Ki o ruhunda, vicdanında, aklında ve kalbinde korkunç musibetlere yakalanmış haldedir!”¹

Evet, kuşkusuz, bu küresel güçler, Yüce Allâh ile ilgilerini kesmiş ve inkâr etmiş, böylece bu durum insanlık üzerine yansımış ve insanlığa sefillik ve mutsuzluk getirmiştir. Nursî’nin şu sözünü iyi düşünmeliyiz:

“Ey habis ruh, insanlığı ifsat ettin ve sonunda senin öğretilerin sebebiyle başarısız olarak yalancı cennetin nimetleri içinde onlara cehennem azabını tattırdığın için senden gelen sürekli azaba katlandılar.”²

İKİ HASTALIK VE İKİ İLAÇ

Kuşkusuz, bu güçler ancak kendini tanır ve kendi maslahatından başka bir şey onu ilgilendirmez. Nursî, insanlığın başına gelen çöküş ve düşüşün sebebi olan beşeriyetin bela ve hastalıklarını ve buna bağlı olarak tehlikeli rahatsızlıklarını en güzel bir şekilde teşhis ederek nüfuzlu ve etkili küreselleşme güçlerinin ihdas etmiş olduğu bütün bu belaları şu iki noktaya bağlamıştır:

“Ben doysam ötekinin açlıktan ölmesinden bana ne!”

Belki de bu durumu gösteren en doğru örnek, dünyadaki fakirler ile zenginler arasındaki büyük farklılığa ve derin uçuruma dair istatistiklerde okuduğumuz şeylerdir. Açıkça önümüzde görülen şey, küreselleşmenin tesirlerinden biridir. Bütün sınırlardan serbest geçiş hakkına sahip olan bazı kişiler, korkunç servetlere maliktirler. Dünyanın en zenginleri takriben altı milyon kişidir. Bunların servetleri toplam 16 trilyon dolara ulaşmıştır. Dünyada 358 milyarder vardır ki bunların geliri dünya nüfusunun yıllık kazancının % 45’ine denktir. Dünyanın en zengin % 20’si, dünya üretiminin % 80’ini aralarında paylaşmaktadır.”³

Bu, insanlığın başına gelen büyük bir dengesizlik ve ziyandır ki bunu dünyada ekonomik alanda ortaya çıkaran ve hâlâ çıkarmaya devam eden, küreselleşme güçleridir. Nursî’nin insanlığın başına gelen dengesizliklerin sebebi olarak gördüğü ikinci şey ise şudur:

“Sen kazan ki ben yiyeyim, sen yorul ki ben dinleneyim!”

İşte bu, köleleştirmenin ta kendisi veya onun yasal hale sokulmuş şekillerinden biridir. Çeşitli ekonomik küreselleşme müesseseleri bunu uygulamaktadır. Sonunda iş devletler bazında tam bir boyun eğmeyle sonuçlanır ve egemenlik kalmaz. Bireyler bazında tam bir boyun eğmeyle sonuçlanır ki insanlık ve onur diye bir şey kalmaz. Ucuz iş gücünü emri altında kullanan ekonomik yapılar, çalışanın tabii haklarını görmezden gelerek işçiyi çok az bir ücretle daha uzun saatler çalıştırmaktadır. Hayır, bilakis insan hakları bu işçindir!

¹ RNK, s. 643.

² RNK, s. 643.

³ Fethi Yeken, *el-Avleme ve Müstakbelü'l-Alemi'l-islami*, s. 11.

Nursî, şu sözünde ne kadar doğru söylemiştir:

“Hiç kuşkusuz, insan esir olmaya razı olmayacağı gibi işçi olmaya da razı olmaz.”¹

Yani yeryüzünde, doğudan batıya hiçbir kayıt ve şart olmaksızın hareket eden, fakir ve hiçbir şeyi olmayan toplulukları hedef alarak ürettiklerini alıp yüksek fiyatlarla onu küreselleşme insanına satmak için onların muhtaçlıklarını fırsat bilen sermayeye malik olan küreselleşme güçlerinin köle haline getirdiği işçi...

Said Nursî, bu iki hastalığın sebebinin ekonomik düzenin bozukluğunda, faizin serbest ve zekatın yasak olmasında kendini gösterdiğine işaret etmektedir. Bütün bunların ilacı, toplumda zekatı uygulamak, zekatı herkese gerekli kılmak ve faizi yasaklamaktır.

Nursî'nin dediği gibi, İslam düzeninde zekatın önemi belirli şahıslar ve cemaatlara münhasır değildir. Bilakis zekat, insan hayatının binasında, saadetinde ve refahında bütünüyle önemli bir rükündür: “Zekat, minnetsiz olarak fakire hakkını vermektir. Sizler ancak birer emanetçisiniz, memursunuz, Allâh'ın malını Allâh'ın kullarına dağıtma görevini yürütüyorsunuz.”²

Özellikle küreselleşmenin halkları köleleştirmek için bir araç olarak kullandığı faizin tehlikesi ortadadır. Nursî, Kur'an'ın adaletini ortaya koyarak günümüzde gördüğümüz şekilde faizin yaygınlaşmasının tehlikelerine şöyle işaret etmektedir:

“Hiç şüphesiz, Kur'an'ın adaleti, dünyanın kapısında durarak faiz hakkında; yasaktır, bu kapıdan girmen hakkın değildir.” Sonra yine uyararak şöyle devam etmektedir:

“Şüphesiz ki insanlık bu söze kulak vermediği zaman güçlü bir tokatla karşılaştı. İnsanlık bundan daha güçlü ve daha acı bir tokatla karşılaşmadan önce ona kulak vermelidir.”³

Ne yazık ki bugün bütün insanlık, Nursî'nin uyarıya olduğu küreselleşmenin bütün dünya halklarını köleleştirmesi tuzağına düşmüştür! Nursî'nin işaret etmiş olduğu hastalıklar, ekonomik küreselleşmenin ve dünyanın, yüksek faizle borç verme yoluyla ve devletlerin, fakir halkların muhtaçlığını fırsat bilerek birleşik uluslararası düzenin tam egemenliğinin gölgesinde kapitalistleştirilmesinin hareket noktalarından biri sayılır. Buradan da söz konusu devletlere ve halklara baskı yapılır ve bu halkların —genelde bunlar Müslüman halklardır— mukaddesatlarından, onurlarından ve değerlerinden taviz vermesi istenir. Sonuçta bu halklar etkili efendinin kendilerini yükümlü kıldığı ittifaka katılmaya mecbur kalırlar. Bunun sonucunda bu halklar, kafirlerin Müslümanlara karşı giriştiği savaşta, onları katletmelerinde ve kaderleri üzerinde egemenlik kurmalarında onların dostu, velisi ve desteği olurlar. Nursî'nin mukadderât konusunda aşırı gitmeye, zillet ve horlanmışlığa düşmeye karşı uyaran sözleri ne güzeldir: “Öyle ki onura ve doğruya, mal için bir bedel ve rüşvet ödettirilir ve hatta mukaddesatı elinden çekilip alınır.”

¹ RNK, s. 572.

² RNK, s. 572.

³ RNK, s. 572.

Bu gibi şartlar altında Nursî, Müslüman'ın zorunlu ihtiyaçlarıyla yetinmesini, ekonomik küreselleşme güçlerine sığınmamak için yaşamında iktisatlı olma zorunluluğuna riayet etmesini istemektedir. Bu konuda şöyle demektedir:

“Hiç kuşkusuz, iktisatlı olan, ailesinde yoksunluk ve yoksulluk çekmez.”

Yine şöyle demektedir:

“Eğer insan zorunlu ihtiyaçlarıyla yetinip onları az tutsa ve çabasını buna harcasa, ummadığı yerden hayatını idame ettirmesini sağlayacak bir rızık bulacaktır. Bu durum, şu ayetin metninin karşılığıdır:

‘Şüphesiz ki Allah sağlam kuvvet sahibi rızık verendir.’

“Yine Yüce Allâh şöyle buyuruyor: *‘Yeryüzünde yürüyen hiçbir canlı yoktur ki onun rızıkı Allâh’a ait olmasın.*

“Allâh bunu kesin bir şekilde taahhüt etmektedir.”¹

Nursî, kanaatten hareket ederek ve israftan uzak durarak halklara, küreselleşmenin kullandığı aletlere medyun olmamak için nasıl iktisat edeceklerini öğretmektedir. Çünkü israf, hırsa sebep olur ve hırs da üç sonuç doğurur: kanaatsizlik, başarısızlık ve hüsrân, uhrevî amelleri ifsat etmek...²

KÜRESELLEŞMENİN SONU

Hiç kuşkusuz, küreselleşme, birçok yönüyle bütün insanlık için olumlu ve hayırlı bir değer taşımamaktadır. Taşındığı şey sadece kin, nefret ve düşmanlıktır.³ Nursî'nin dediği gibi düşmanlık, insanlığın hayatının şahsî, içtimai ve manevî bütün yönlerini ifsat eden çirkin bir zulümdür. Hatta küreselleşmenin insanlık üzerinde kullanmış olduğu bu düşmanlık, bütün insanlığın aniden ölmesine sebep olacak bir zehirdir.

Gıdaya olan ihtiyacı sebebiyle onu köleleştiren küreselleşmenin insanlığa hangi hayrı dokunabilir? İnsanlık onurunu hiçe sayan küreselleşmenin insanlığa sunacağı hangi hayır vardır? Egemenliğine musallat olup sonra da elinden egemenliğini alan küreselleşmenin insanlığa sunabileceği hangi hayırdan söz edilebilir? İnsanlık ve onun özellikleriyle oynayıp alay eden küreselleşme, insanlığa hangi hayrı sunabilir? İnsanlığa savaş açan küreselleşmenin yapageldiği hangi zulüm ve adaletsizlik yok sayılabilir? İnsanın insan kardeşine düşmanlık yapması, hakikat nazarında bir zulümdür. Eğer insanın insan kardeşine düşmanlık yapması Nursî'nin dediği gibi⁴ hakikat nazarında zulümse, küreselleşmenin bütün güçleriyle ve uygulayıcılarıyla tüm insanlığa karşı savaş açması halinde durum nasıl olur?

Hiç kuşkusuz, şiddetli bir akım veya korkunç bir yangın veya ani bir deprem

¹ RNK, s. 658.

² RNK, s. 660.

³ RNK, s. 469.

⁴ RNK, s. 469.

bu küreselleşmeye teslim olduğu takdirde bütün insanlığı tehdit etmektedir. Küreselleşme güçlerinin her çeşidiyle yapageldiği zulüm, bu akımın sonunun ve zevalinin geldiğini haber vermektedir. Çünkü küreselleşme akımı, kendi yok oluşunun tohumlarını kendi içinde barındırmaktadır. Bu durum evrensel kanunların ve yaratılmışların Rabbinin kitabındaki şer’i delillerin haber verdiği şeydir. Benimle birlikte şu ayet-i kerimeleri düşünün. Yüce Allâh, zalimlerin sonunu açıklarken şöyle buyuruyor:

“Sizden önceki nesilleri de zulmettikleri zaman helak ettik.”¹; “Zalim olan nice şehir halkını helak etmişizdir ki o şehir...”²; “İşte bu şehirleri, zulmettiklerinde helak ettik ve onları, helak olmaları için bir vakit kıldık.”³; “Hiç zalim olan kavimden başkası helak olur mu?”⁴; “Zalim olan nice şehir halkını kırıp geçirdik ve onlardan sonra başka bir kavim yarattık.”⁵;

Yukarıda geçenlere ilave olarak, küreselleşme ahlâkının en tehlikelilerinden biri, “bencillik ve hırs”tır. Bu ikisi öldürücü birer hastalıktır ve bütün insanlığı yok ederler. Küreselleşmenin değişik kulvarlardaki iğrenç uygulamalarını düşündüğümüzde önümüze bu özellik ve nitelikler çıkmaktadır. Nursî’nin kökleşen ve etkili olan bu niteliklere karşı uyarıda bulunduğunu görüyoruz. Şöyle diyor:

“Hırs, insan hayatı için en zararlı ve en vahim şeydir.” “Bizatihi hırs, başarısızlık ve hoşnutsuzluğun sebebidir. Bir hastalık, horlanma ve zillettir. Mahrumiyet ve alçaklığı celbeden, odur. Hırsın kötü tesiri, yaşayanların alemindeki en geniş daireden başlayarak onun en küçük ferdine kadar ulaşır.”⁶

Nursî’nin belirttiği ve ortaya çıkardığı şey, küreselleşme güçlerinin eliyle, bencillik ve hırs saikiyle meydana gelmiş olan ve günümüzde de devam eden savaşlar, yıkımlar ve kıyımlardır. Nursî şöyle diyor:

“İçinde hırs ve bencilliğin yerleşmiş olduğu kimse, her şeyi yok etmek isteyen bir insan haline gelir. Hırsını gerçekleştirmek uğruna eğer gücü yetse dünyayı ve insan cinsini ortadan kaldırmayı dahi düşünür.”⁷

EVRENSELLİĞE EVET, KÜRESELLEŞMEYE HAYIR

İslam, evrensellik sıfatı taşıyan bir dindir. Egemenlik kuran, dünyaya kendi mührünü vuran ve külli bir köleleştirme yapan küreselleşme ile hayırlı, temiz ve pak olan İslam’ın evrenselliği arasındaki fark şudur ki evrensellik, İslam’ın temel sıfatlarından ve özelliklerinden biridir: *“Biz seni ancak bütün insanlığa müjdedi*

¹ Yûnus Sûresi, 13.

² Hac Sûresi, 45.

³ Kehf Sûresi, 59.

⁴ En’âm Sûresi, 47.

⁵ Enbiyâ Sûresi, 11.

⁶ RNK, s. 474.

⁷ RNK, s. 474.

ve uyarıcı olarak gönderdik.”¹; “Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik.”²

İslam’ın evrenselliği, onun fitrata uygunluğunun, insanları yönetmeye müsait oluşunun bir neticesidir. Bu, insanların İslam’a yönelmelerinin ve İslam’a bölük bölük girmelerinin bir sonucudur. İslam’ın evrenselliği, insanları onu kabullenmeye zorlamakla olmamıştır. Çünkü dinde zorlama yoktur. Bu ancak imana bağlı bir rıza ile gerçekleşmiştir. Hatta İslam, dünyanın birçok bölgesinde kılıç zoruyla değil, hüccet ve burhan nuru ve güzel davranış ve geçimle yayılmıştır. Evrensel din olan İslam’ın bölümlerini düşünürsek akidesinin evrensel bir akide olduğunu görürüz. Çünkü bu akide, tek bir yaratıcıya ait olmayı vücutlaştırmaktadır. O, insanın sırf iradesi ve hürriyetiyle bakıp gözlediği fitrat inancıdır. O, insanı tek ve kahredici, alemleri yaratan yaratıcıya bağlayan inançtır. Herkes Allah’ın yarattığıdır.

Yine İslam’daki teşrii evrensel nitelikli bir teşri’ olduğunu görüyoruz. Çünkü bu teşri’ zaman ve mekanın değişmesine göre şekil almaktadır. Bu teşri’ rab-bani olma, sebat, şümulü olma ve fitrata uygunlukla diğerlerinden ayrılmaktadır. Bu durumda nasıl olur da evrensel bir din olmaz!

Küreselleşme ve onun yasalarına gelince; bunlar ancak kendi sahibine hizmet ederler, onların lehine yorumlanırlar, onların maslahatını gözetirler. Oysa İslam, evrenselliğiyle birlikte aidiyetleri ortadan kaldırmaz, bilakis onları göz önüne alır. Lakin İslam, onlara hayırlı evrenselliği sunar. Onları ilkeleri ve ahlâkına uygun olarak kendi potasında erimeye çağırır: “Kavmiyetçiliğe, hizipçiliğe çağırın kimse, bizden değildir.” “Hepiniz Âdem’densiniz ve Âdem ise topraktır. Hiçbir Arab’ın Arap olmayana takvadan başka bir üstünlüğü yoktur.”

O halde iman ahlâkı üzere kaim olan İslam’ın evrenselliğiyle Deyyân olan Allah’ı inkar üzere kaim olan küreselleşme arasında bir benzerlik yoktur. İslam’ın evrenselliğinin en büyük göstergelerinden biri, bütün cinsler arasında eşitlik gözetmesi ve onlarla muamelede adaletli olmasıdır. Yüce Allah’ın şu sözünü okuyun:

“Ey insanlar, biz sizi bir erkek ve dişiden yarattık ve tanışasınız diye sizi halklara ve kabilelere ayırdık. Hiç şüphesiz, Allah katında en üstün olanınız, en çok sakınanınızdır.”³

İslam bu evrenselliğiyle, müsamaha ve adaletiyle bütün aidiyetleri içine almıştır. Hatta zimmilerin haklarını kabul etmiş ve onlara eziyet vermeyi ve haklarını kısıtlamayı yasaklamıştır. Bu hususta Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Kim bir zimmiye eziyet ederse bana eziyet etmiş olur, kim de bana eziyet ederse Allah’a eziyet etmiştir!”; “Bizim lehimize olanlar onların da lehine, bizim aleyhimize olanlar onların da aleyhinedir.”

Nursî bütün unsurlarına işaret ederek bu evrenselliği şöyle dile getirmiştir:

¹ Sebe Sûresi, 27.

² Enbiyâ Sûresi, 107.

³ Hucûrât Sûresi, 13.

“Hiç şüphesiz, yaratıcınız bir, malikiniz bir, mabudunuz bir ve rızıklandırıcınız bir; böylece bine ulaşana kadar hep bir, bir... Sonra peygamberiniz bir, dininiz bir, kibleiniz bir... Sonra siz ikiniz tek bir köyde yaşıyorsunuz, tek bir devletin gölgesinde, tek bir... Ortada vahdet ve birliği, uyumluluk ve ittifakı, muhabbet ve kardeşliği gerektiren bu kadar rabıta varken, kainatın sayısız parçalarını birbirine bağlayan manevi kuvveti varken bütün bunlardan yüz çevirenden, örümceğin evinden daha dayanıksız zayıf araçları; şu ayrılık, nifak, kin ve düşmanlık doğuran ve kalbini kardeşine karşı düşmanlık, kin ve nefretle dolduran şeyleri bunlara tercih edenden daha zalim kimdir? Bütün bunlar birleştirici rabıtalara hor görme, muhabbeti sağlayan söz konusu araçları hafife alma ve kardeşliği gerçekleştiren o alâkaları yolundan saptırmak değil midir?”¹

İslam’da ne ırkçılık ne bölgecilik ne milliyetçilik vardır. Deri renginin veya herhangi bir ırkın bir önemi yoktur. Önem ancak Allah’a yakınlık ölçüsüdür, insanı ve kainatı yaratan Allah için kardeşlik alâkasında ortak hareket etmektir.

İslam, fert ve toplumda insanlık değerleri bağlamında kardeşlik ruhunu geliştirmiştir. Bu değerler İslam’dan kaynaklanmıştır. Böylece ırkçılık temayülü, şeriat naslarına aykırı olması sebebiyle Müslüman toplumda reddedilen bir eğilim haline gelmiştir ki bu, İslam’a bütün insanlığı kuşatan evrensel boyutunu bahsetmiştir.

İslam’da evrensellik sırf Kur’ân adaletine dayanır. Hiçbir günahkâr, başkasının günahını çekmez. İslam, ötekiyle olan ilişkisinde en yüksek adalet derecesini gerçekleştirmeye çalışır. Hatta ötekinin —gayrimüslim— hasmı bizzat halife dahi olsa bu değişmez. Hz. Ali (r.a) ile bir Yahudi adam arasındaki mahkeme kisası, buna en güzel örnektir.²

İslam’ın evrensel oluşundaki bu özelliği ortaya koyarken Nursî’ye kulak verelim: “Sırf Kur’ân adaleti, hiçbir suçsuzun kanını heder etmez, hayatını sona erdirmez —hatta bunda bütün insanlığın yaşaması söz konusu olsa bile... Bu ikisi nasıl kudretin nazarında eşitse aynı şekilde adaletin nazarında da eşittir.

ÖZET

Bütün insanlık, taşıdığı tüm küfür, kibir, hırs, bencillik, tasallut ve hakimiyetle birlikte bu küreselleşmeden kurtulmayı beklemektedir. İnsanlık mutluluk, bolluk, adalet, eşitlik; fitrata hitab eden, onunla çarpışmayan, onunla uyumlu, ona düşman olmayan bir iman istemektedir. Bütün bunlar ancak İslam’ın yüce ilkele-ri vasıtasıyla gerçekleşebilir.

“Sadece İslam, tek başına geleceğin kıt’alarına hakiki ve manevi bir hakim olacaktır. Hiç şüphesiz, insanlığı dünyevi ve uhrevi saadete götürecek olan şey, İslam’dan ve İslam’a dönüşmüş, onunla müttefik, tahrif ve hurafelerden kurtulduktan sonra Kur’ân’a tabi olmuş gerçek Hristiyanlıktan başkası değildir.”³

¹ RNK, s. 470.

² Hz. Ömer (r.a), Yahudi’ye ismiyle, Hz. Ali’ye (r.a) künyesiyle hitab etmiş; Hz. Ali (r.a) de bu duruma kızmış ve Hz. Ömer’den (r.a) ikisine de eşit davranmasını istemiştir.

³ RNK, s. 372.